

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
กับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
The Relationship between the Fundamentals of
Human Resource Development and Adherence to Teacher Profession of
the Bachelor of Music Education students,
Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University

เกริกพงศ์ ใจคำ^{1*}
Krerkrong Jaikum^{1*}

¹ นักวิชาการอิสระ , krerkrong.copy@gmail.com
(Academic Freelancer)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบวัดความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา 2) ศึกษาระดับความยึดมั่นผูกพันและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา 3) จัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา ซึ่งทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 179 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบวัดความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูมีความตรงเชิงเนื้อหา อำนาจจำแนกและความเที่ยงเป็นไปตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ รวมทั้งมีความตรงเชิงโครงสร้าง 2) นักศึกษาโดยรวมมีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูในระดับมาก ปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์กับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูในระดับต่ำมากถึงปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย (1) การกำหนดคุณสมบัตินักศึกษาเพื่อการศึกษาในหลักสูตร (2) อัตลักษณ์ ค่านิยม คุณลักษณะเฉพาะของนักศึกษา (3) กิจกรรมเสริมหลักสูตร และ (4) แผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน

คำสำคัญ : ความยึดมั่นผูกพัน ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร นักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาดนตรีศึกษา

ABSTRACT

The objective of this research were 1) to develop a measure of adherence to the teaching profession of the Bachelor of Music Education students. 2) to study the level of adherence and the relationship between fundamental of human resource development and the adherence to the teaching profession of the Bachelor of Music Education students. 3) To provide the recommendations for the development of the Bachelor of Music Education. The study which was a sample group of 179 students from 1st to 5th year in Music Education, Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University in the academic year 2020, were obtained by Multi-Stage Random Sampling. The results of the research were as follows: 1) The adherence measure towards the teaching profession were content-relevant, discrimination and precision, according to the acceptance criteria and construct validity. 2) The overall adherence of Music Education students has a high level, but the fundamental of human resource development has relationship with adherence to teaching professions was very low to moderate. It was statistically significant at the .01 and .05 levels. 3) The recommendations for the development of curriculum program consists with 4 plans. (1) The student qualifications for admission to the program (2) The identity, values, characteristics of students (3) The extracurricular activities (4) The development plans for quality of life of students and learning facilities.

KEYWORDS: Adherence, The suggestions for curriculum development, The Bachelor of Music Education students.

**Corresponding author, E-mail: krerkpong.copy@gmail.com โทร.063-6649989*

Received: 2 July 2021 / Revised: 2 September 2021 / Accepted: 14 September 2021 / Published online: 2 May 2022

บทนำ

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 3 (พ.ศ. 2562-2572) เป็นการพัฒนามีมีโนทัศน์ในการพัฒนาที่แตกต่างไปจากทศวรรษก่อนอย่างเห็นได้อย่างชัดเจน จากเดิมที่มีจุดเน้นเพียงพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ปรับเปลี่ยนมาเป็นการพัฒนาศักยภาพครูควบคู่กับการพัฒนาคุณลักษณะทางจิตที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติงานของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเนื่องจากการพัฒนาเฉพาะความสามารถในการสอนเพียงอย่างเดียวไม่อาจตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาได้เป็นเพราะขาดแรงขับเคลื่อนทางจิตในการขับเคลื่อนการศึกษา (OECD, 2018) ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 ของกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่ได้กำหนดจุดเน้นการปฏิรูป 7 เรื่อง ซึ่งในเรื่องที่ 5 ได้ระบุถึงการผลิตครูและอาจารย์ไว้อย่างชัดเจนว่าจะปฏิรูปกลไกระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู อาจารย์ให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการของประเทศควบคู่กับการพัฒนาครูอาจารย์ที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูและพัฒนาระบบการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (Ministry of Higher Education Science Research and Innovation, 2020)

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาคุณลักษณะภายในของบุคคลหรือคุณลักษณะทางจิตของบุคคล เช่น เจตคติ ความรัก ความยึดมั่น ความผูกพัน ความชื่นชอบที่มีต่อการเรียนหรือการปฏิบัติงานในแต่ละสาขาวิชาชีพยังคงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไปกับการพัฒนาทางด้านพุทธิปัญญา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการ

เรียนและการปฏิบัติงานในวิชาชีพต่าง ๆ ในอนาคตที่มีอิทธิพลสูง คือ “ความยึดมั่นผูกพัน” ซึ่งความยึดมั่นผูกพันนี้เป็นปัจจัยทางจิตวิทยาที่แสดงถึงความทุ่มเทอุทิศตนในสิ่งที่เรียน นอกจากนี้ยังแสดงถึงความภาคภูมิใจ การมีใจที่จะพัฒนาและมีมุมมองต่อสิ่งที่เรียนว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายจึงมีความมุ่งมั่นตั้งใจหรือความทะลุที่ต้องการเอาชนะอุปสรรคที่มีในการเรียนเพราะรู้สึกผูกพันในสิ่งที่เรียน อีกทั้งยังเป็นอากัปกริยาที่แสดงถึงความจดจ่อ การมีสมาธิในการตั้งมั่นในการเรียนและการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในการเรียน ดังนั้นความยึดมั่นผูกพันจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นต้นทุนทางจิตวิทยาทางบวกที่ส่งผลดีต่อการเรียนและบ่งชี้ว่าจะสามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพนั้นได้ดีในอนาคต (Chandra, 2020 ; Phuhongthong, 2017 ; Sukmak, Yongsorn & Thanosawan, 2018)

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวัดความยึดมั่นผูกพันกับนิสิตนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตและศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา พบว่ายังขาดเครื่องมือในการวัดเฉพาะทาง อีกทั้งหากนำเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความยึดมั่นผูกพันในสาขาวิชาชีพอื่นมาปรับใช้อาจทำให้ได้รับสารสนเทศที่ไม่ตรงกับลักษณะเฉพาะทางของสาขาวิชา อีกทั้งจากการดำเนินการหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ผ่านมา ยังขาดสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร เช่น การคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาในหลักสูตร และกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะที่ดีของนักศึกษาในหลักสูตร เป็นต้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวในข้างต้นผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแบบวัดความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา
2. เพื่อศึกษาระดับความยึดมั่นผูกพันและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อวิชาชีพครู ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครู หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความทุ่มเท การมุ่งเอาชนะอุปสรรค การมองปัญหาในการเรียนวิชาชีพครูว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย การมีสมาธิ ความแน่วแนในการเรียนสาขาวิชาดนตรีศึกษาของนักศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
2. ความยึดมั่นผูกพันในการปฏิบัติงานและการให้บริการของวิชาชีพครู หมายถึง ความทุ่มเท เสียสละ ความรู้สึกผูกพันในภาระงาน เช่น การปฏิบัติการสอนดนตรี การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ การสร้างสื่อ การจัดการเรียนการสอนดนตรี และการให้บริการทางวิชาการที่เป็นงานอื่นที่นอกเหนือจากภาระงานสอนของครู เช่น งานดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานกิจกรรมนักเรียน เป็นต้น
3. ความยึดมั่นผูกพันในภาพลักษณ์ของวิชาชีพครู หมายถึง ความตระหนักในการประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพครู เช่น อากัปกริยาการแสดงออกของครูดนตรี การแต่งกาย การดูแลสุขภาพเป็นส่วนบุคคล เป็นต้น รวมถึงมาตรฐานการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีของครูดนตรี
4. ความยึดมั่นผูกพันในคุณค่าของวิชาชีพครู หมายถึง การเห็นคุณค่าและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู การรักและหวงแหนคุณค่าของวิชาชีพครู การปกป้องรักษาวิชาชีพครู การเห็นใจและความเอื้ออาทรที่มีต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพครู
5. ปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การสหประชาชาติที่ทำการวัดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของการเรียน ประกอบไปด้วย รูปแบบของที่อยู่อาศัย การเดินทางไปศึกษาเรียน ยานพาหนะ สิ่งอำนวยความสะดวก การคมนาคม และ

สาธารณูปโภค โดยดัชนีมีค่าตั้งแต่ 0-4 คะแนน 2) ด้านเศรษฐกิจในการศึกษา ประกอบไปด้วยอัตราค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายในการเรียน ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ รายได้ของผู้ปกครอง การอำนวยความสะดวกของแหล่งทุนการศึกษา โดยดัชนีมีค่าตั้งแต่ 0-4 คะแนน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ซึ่งทำการศึกษาความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดความยึดมั่นผูกพันกับวิชาชีพครูและวิชาชีพอื่น ๆ รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยพื้นฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ (Human Development Index) จากนั้นทำการสรุปและสังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

2. นำข้อมูลที่สังเคราะห์ได้มาวางโครงสร้างของแบบวัดความยึดมั่นผูกพันสำหรับนักศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา โดยแบบสอบถามประกอบไปด้วย 2 ตอน คือ 1) การสอบถามข้อมูลทั่วไปและปัจจัยพื้นฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 11 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ชั้นปีที่กำลังศึกษา ภูมิลำเนาเดิม ระยะทางจากบ้านถึงตัวเมือง แผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษา ที่พักอาศัยปัจจุบันขณะกำลังศึกษา การกู้ยืมทุนทางการศึกษา ยานพาหนะ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากทางบ้าน การทำงานระหว่างการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง 2) การวัดความยึดมั่นผูกพัน เป็นแบบวัดแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 41 ข้อ ประกอบด้วย หมวดความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครู (STD) 9 ข้อ หมวดความยึดมั่นผูกพันในการปฏิบัติงานและการให้บริการของวิชาชีพครู (TEACH) 8 ข้อ หมวดความยึดมั่นผูกพันในภาพลักษณ์ของวิชาชีพครู (IMAGE) 16 ข้อ และหมวดความยึดมั่นผูกพันในคุณค่าของวิชาชีพครู (VALUE) 8 ข้อ

3. นำแบบวัดความยึดมั่นผูกพันสำหรับนักศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วทำการตัดข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (Srisaard, 1997) ผลการตรวจสอบพบว่า STD, TEACH, IMAGE, VALUE ล้วนมีค่าดัชนีความสอดคล้อง =.67-1.00 โดยรวมจึงมีข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จำนวน 41 ข้อ

4. นำแบบวัดความยึดมั่นผูกพันไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยนำผลการตอบแบบสอบถามมาตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกโดยการหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายรวม (item total correlation : r) จากนั้นนำไปทดลองอีกครั้งกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงของแบบวัดโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยค่าความเที่ยงที่ยอมรับได้มีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (Kanjanaawasee, 2013)

5. ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบวัดความยึดมั่นผูกพันสำหรับนักศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 41 ข้อ ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนค่าพารามิเตอร์ประมาณค่าในการวิจัยนี้จำนวน 9 ค่า จากโมเดลการวัดที่มีตัวแปรแฝง 1 ตัวแปร ตัวแปรสังเกตได้จำนวน 4 ตัวแปร ที่มีค่าอำนาจการทดสอบ .80 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 คำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปของ Soper (2020)

6. พิจารณาตรวจสอบการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบวัดความยึดมั่นผูกพันสำหรับนักศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา โดยเกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์จะพิจารณาจาก 1) สัดส่วนระหว่างค่าไคสแควร์กับองศาแห่งความเป็นอิสระมีค่าไม่เกิน 3.00 2) ผลการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลการวัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยสถิติไคสแควร์มีค่ามากกว่า 0.05 3) ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of fit : AGFI) มีค่ามากกว่า 0.95 4) ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง

เปรียบเทียบ (Comparative fit index : CFI) มีค่ามากกว่า 0.95 และ 5) ค่าดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (Root mean square error of approximation : RMSEA) มีค่าน้อยกว่า 0.05 (Hair, 2010 ; Rosseel, 2012)

7. นำแบบวัดความยึดมั่นผูกพัน ซึ่งประกอบไปด้วยตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 11 ข้อ และตอนที่ 2 เป็นการวัดความยึดมั่นผูกพันผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความตรงเชิงโครงสร้าง จำนวน 41 ข้อ โดยนำมาใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 179 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบวัดด้วยการวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) มีการแปลผลดังนี้

7.1 ปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แปลผลจากค่าเฉลี่ยดังนี้คือ 1) 0.00-1.00 หมายถึง ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน 2) 1.01-2.00 หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานมีคุณภาพไม่เหมาะสม 3) 2.01-3.00 หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานเพียงพอและคุณภาพเหมาะสม 3.01-4.00 ปัจจัยพื้นฐานเพียงพอและมีคุณภาพสูง (UNPD, 2019)

7.2 ความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ แปลผลจากค่าเฉลี่ยดังนี้ 1) ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความยึดมั่นผูกพันในระดับมากที่สุด 2) ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความยึดมั่นผูกพันในระดับมาก 3) ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความยึดมั่นผูกพันในระดับปานกลาง 4) ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความยึดมั่นผูกพันในระดับน้อย 5) ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความยึดมั่นผูกพันในระดับน้อยที่สุด (Srisaard, 1997)

7.3 การแปลผลค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน 1) .00-.30 หมายถึง ต่ำมาก 2) .30-.50 หมายถึง ต่ำ 3) .50-.70 หมายถึง ปานกลาง 4) .70-.90 หมายถึง สูง 5) .90-1.00 สูงมาก (Kanjawasee, 2013)

8. นำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้จัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในประเด็น 1) การกำหนดคุณสมบัตินักศึกษาในการรับเข้าศึกษาในหลักสูตร 2) อัตลักษณ์ ค่านิยม คุณลักษณะเฉพาะอย่างของนักศึกษา 3) กิจกรรมเสริมหลักสูตร 4) ประเด็นอื่น ๆ

ประชากร และตัวอย่างวิจัย

ประชากร คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2563 จำนวน 252 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 5 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2563 จำนวน 179 คน ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ที่รับประกันระดับความสัมพันธ์ระดับสูง ($r=.70$) ที่มีระดับความเชื่อมั่น 95% ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปของ Hulley et al. (2013) หลังจากนั้นทำการสุ่มชั้นภูมิโดยใช้ชั้นปีเป็นชั้นภูมิในการสุ่ม ทำการสุ่มชั้นปีละ 40 คน จำนวน 5 ชั้นปี และทำการสุ่มอย่างง่ายโดยสุ่มจากไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ตามฐานข้อมูลนักศึกษา การวิจัยฉบับนี้นักศึกษาได้ทำแบบวัดแล้วส่งกลับจำนวน 179 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 90 ของจำนวนที่สุ่มถือว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา ที่เป็นแบบวัดแบบผสมวิธีตอบ จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบบวัดดังกล่าวแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา จำนวน 11 ข้อ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย รูปแบบของที่อยู่อาศัย การเดินทางไปศึกษาเรียน ยานพาหนะ สิ่งอำนวยความสะดวก การคมนาคมและสาธารณูปโภค ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายในการเรียน ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ รายได้ของผู้ปกครอง การอำนวยความสะดวกของแหล่งทุนการศึกษา

2. แบบวัดความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครู จำนวน 41 ข้อ ที่มีการให้คะแนนแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย และ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

3. แบบสอบถามความคิดเห็นอื่น ๆ ในประเด็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นการให้นักศึกษาเขียนตอบตามอัธยาศัย

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแบบวัดความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้แบบวัดเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 41 ข้อ ประกอบด้วยด้านความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครู (STD) 9 ข้อ ด้านความยึดมั่นผูกพันในการปฏิบัติงานและการให้บริการของวิชาชีพครู (TEACH) 8 ข้อ ด้านความยึดมั่นผูกพันในภาพลักษณ์ของวิชาชีพครู (IMAGE) 16 ข้อ และด้านความยึดมั่นผูกพันในคุณค่าของวิชาชีพครู (VALUE) 8 ข้อ ที่มีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา มีอำนาจจำแนก และมีความเที่ยง รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเที่ยง (α) ของแบบวัดความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อวิชาชีพครูฯ

แบบวัดความยึดมั่นผูกพัน	IOC	r_i	α	
1. ความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครู (STD)	.67-1.00	.326 ถึง .577	.848	
2. ความยึดมั่นผูกพันในการปฏิบัติงานและการให้บริการของวิชาชีพครู (TEACH)	.67-1.00	.327 ถึง .532	.870	ความเที่ยง ทั้งฉบับ เท่ากับ $\alpha=.878$
3. ความยึดมั่นผูกพันในภาพลักษณ์ของวิชาชีพครู (IMAGE)	.67-1.00	.421 ถึง .497	.967	
4. ความยึดมั่นผูกพันในคุณค่าของวิชาชีพครู (VALUE)	.67-1.00	.352 ถึง .550	.807	

ความยึดมั่นผูกพัน	STD	TEACH	IMAGE	VALUE
STD	1.000			
TEACH	0.105	1.000		
IMAGE	0.169	0.480	1.000	
VALUE	0.690	0.280	0.576	1.000

ความยึดมั่นผูกพัน	น้ำหนักองค์ประกอบ		t	R ²	สปส.คะแนนองค์ประกอบ
	b(se)	β (SE)			
STD	1.000 (0.000)	0.166(0.087)	1.920**	0.280	0.108
TEACH	1.100 (0.448)	0.202(0.088)	2.024**	0.112	0.070
IMAGE	1.517(0.800)	0.736(0.033)	22.485***	0.541	0.210
VALUE	1.828(0.998)	0.774(0.063)	12.281***	0.598	0.220

$\chi^2 = 5.315$, $df=3$, $\frac{\chi^2}{df}=1.77$, $p= 0.1501$, RMSEA=0.046, CFI=0.969, AGFI=0.958, SRMR=0.039, AIC=1145.377, BIC=1180.438

** $p \leq .01$, *** $p \leq .001$, IOC=ดัชนีความสอดคล้อง, r_i = item total correlation, α = Cronbach's Alpha Coefficient

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า แบบวัดความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา จากการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .326 ถึง .577 มีความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ $\alpha=.878$ ถือว่ามีความเที่ยงระดับสูง

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า โมเดลการวัดความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 5.315$, $df=3$, $p= 0.1501$, RMSEA=0.046, CFI=0.969, AGFI=0.958, SRMR=0.039, AIC=1145.377, BIC=1180.438)

2. ผลการศึกษาระดับความยึดมั่นผูกพันและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา สรุปผลดังตารางที่ 2

ตาราง 2 ผลการศึกษาระดับความยึดมั่นผูกพันและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานกับความยึดมั่นผูกพัน

รายการ	M	SD	แปลผล	Correlations							
				FACILTY	ECONOMY	M(HDI)	STD	TEACH	IMAGE	VALUE	M(ENGAGE)
FACILTY	2.55	.97	ไม่เหมาะสม	1.00							
ECONOMY	2.65	.82	ไม่เหมาะสม	.105	1.00						
M(HDI)	2.60	.90	ไม่เหมาะสม	.109	.017	1.00					
STD	3.55	.33	มาก	.170*	.048	.373*	1.00				
TEACH	3.84	.38	มาก	.091	.028	.254*	.576**	1.00			
IMAGE	3.53	.36	มาก	.020	.119	.129	.248**	.251**	1.00		
VALUE	3.51	.30	มาก	.026	.023	.102	.148*	.130	.576**	1.00	
M(ENGAGE)	3.61	.34	มาก	.322*	.379*	.519*	.122	.219	.101	.087	1.00
M(ENGAGE)	3.61	.34	มาก								

หมายเหตุ : FACILTY=สิ่งอำนวยความสะดวกของการเรียน, ECONOMY=ปัจจัยทางเศรษฐกิจในการศึกษา, STD=ความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครู, TEACH=ความยึดมั่นผูกพันในการปฏิบัติงานและการให้บริการของวิชาชีพครู, IMAGE=

ความยึดมั่นผูกพันในภาพลักษณ์ของวิชาชีพครู, VALUE=ความยึดมั่นผูกพันในคุณค่าของวิชาชีพครู, HDI=ปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, ENGAGE=ความยึดมั่นผูกพัน, $*p \leq .05$, $**p \leq .01$

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูในระดับมาก ($M=3.61$ $SD=.34$) มีปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยรวมไม่เหมาะสม ($M=2.60$, $SD=.90$) โดยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานกับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูโดยรวมและระดับความยึดมั่นผูกพันของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ภาพรวมมีความยึดมั่นผูกพันในระดับมาก ($M=3.61$ $SD=.34$) โดยความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครู ($M=3.55$, $SD=.33$) ความยึดมั่นผูกพันในการปฏิบัติงานและการให้บริการของวิชาชีพครู ($M=3.84$, $SD=.38$) ความยึดมั่นผูกพันในภาพลักษณ์ของวิชาชีพครู ($M=3.53$, $SD=.36$) และความยึดมั่นผูกพันในคุณค่าของวิชาชีพครู ($M=3.51$, $SD=.30$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูในแต่ละด้านพบว่าทั้งหมดมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก และมีความสัมพันธ์กับโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy}=.519^*$) โดยความยึดมั่นผูกพันในการปฏิบัติงานและการให้บริการของวิชาชีพครูกับความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครูมีความสัมพันธ์กันมากที่สุด

3. ผลการจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ การวิจัยนี้อาศัยผลการวิจัยในข้อที่ 2 นำมาใช้ในการจัดทำข้อเสนอแนะในการกำหนดแผนพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การกำหนดคุณสมบัตินักศึกษาเพื่อเข้าศึกษาในหลักสูตร จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครูกับความยึดมั่นผูกพันในภาพลักษณ์ของวิชาชีพครูและความยึดมั่นผูกพันในคุณค่าของวิชาชีพครูมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมากแต่พบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ .01 ($r_{xy}=.248^{**}$, $.148^*$) แสดงให้เห็นว่า หากนักศึกษามีความยึดมั่นผูกพันในภาพลักษณ์ของวิชาชีพครู และความยึดมั่นผูกพันในคุณค่าของวิชาชีพครูจะมีความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครูสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หากนำแบบวัดนี้ไปเป็นส่วนหนึ่งในการคัดเลือกนักศึกษา โดยคัดนักศึกษาที่ให้ความสำคัญในภาพลักษณ์ของวิชาชีพครูและคุณค่าของวิชาชีพครู จะมีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาในหลักสูตร

3.2 อัตลักษณ์ ค่านิยม คุณลักษณะเฉพาะของนักศึกษา จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครู ความยึดมั่นผูกพันในการปฏิบัติงาน และการให้บริการของวิชาชีพครู ความยึดมั่นผูกพันในภาพลักษณ์ของวิชาชีพครู และความยึดมั่นผูกพันในคุณค่าของวิชาชีพครู พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกในระดับต่ำมากจนถึงปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับ .05 ($r_{xy}=.576^{**}$) จะเห็นได้ว่าเมื่อนักศึกษาให้ความสำคัญในด้านภาพลักษณ์คุณค่า การปฏิบัติงาน และการให้บริการของวิชาชีพครู จะมีแนวโน้มมีความมุ่งมั่นในการเรียนวิชาชีพครูสูงขึ้น ดังนั้นสาขาวิชาดนตรีศึกษาควรปรับเปลี่ยนจุดเน้นอัตลักษณ์และค่านิยมของนักศึกษา ดังนี้ 1) ค่านิยมนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คือ “รักศรัทธา รักษาความดีงามของวิชาชีพครูดนตรี” 2) อัตลักษณ์นักศึกษาสาขาวิชาดนตรี คือ “เชี่ยวชาญในศาสตร์ดนตรีและการสอน”

3.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตร จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครูกับความยึดมั่นผูกพันในการปฏิบัติงานและการให้บริการของวิชาชีพครู มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ($r_{xy}=.576^{**}$) จะเห็นได้ว่าเมื่อนักศึกษารักขึ้นชอบในการเรียนวิชาชีพครูดนตรี นักศึกษาก็จะมีแนวโน้มเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานและการให้บริการของวิชาชีพครูที่ดี ดังนั้นการเรียนการสอนในรายวิชาชีพครูดนตรีจะต้องมีการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่และเสริมแรงพลังเชิงบวกแก่นักศึกษา ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างพลังเชิงบวกประกอบไปด้วย 1) การเรียนเชิงรุก (Active Learning) 2) การ เรียนแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) 3) การเรียนแบบร่วมมือ

(Cooperative Learning) นอกจากนี้กิจกรรมเสริมหลักสูตรควรเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์เสริมสร้างพลังเชิงบวกกับนักศึกษาและวิชาชีพครู ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ควรให้นักศึกษาได้สัมผัสประสบการณ์และวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งได้แสดงออกถึงความสามารถในการสอนและส่งเสริมการเห็นคุณค่าวิชาชีพครู โดยเป็นกิจกรรมต่อเนื่องควรทำปีละ 1 ครั้ง ตลอดทั้งหลักสูตร (ปัจจุบันหลักสูตร 4 ปี) ดังนี้

- 1) ชั้นปีที่ 1 กิจกรรมค่ายดนตรีที่สอนน้อง : สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาแต่ละชั้นปี ให้ช่วยกันเรียนรู้วิชาดนตรี
- 2) ชั้นปีที่ 2 ค่ายสร้างครุดนตรี : เปิดโอกาสให้นักศึกษาเป็นผู้นำกิจกรรมการสอนแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 3) ชั้นปีที่ 3 กิจกรรมครุดนตรีเพื่อพัฒนาท้องถิ่น : เปิดโอกาสให้นักศึกษาลงพื้นที่ไปสัมผัสกับโรงเรียนในท้องถิ่นของตนเอง
- 4) ชั้นปีที่ 4 กิจกรรมค่ายวิจัยในชั้นเรียน : เปิดโอกาสให้นักศึกษาทดลองปฏิบัติการสอน และทำการวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3.4 แผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน จากผลการศึกษาปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกของการเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 2.55 หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกของการเรียนมีคุณภาพไม่เหมาะสม ผลการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจในการศึกษามีคะแนนเฉลี่ย 2.65 หมายถึง ปัจจัยทางเศรษฐกิจในการศึกษามีคุณภาพไม่เหมาะสม เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งอำนวยความสะดวกของการเรียนกับความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครู มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก ($r_{xy}=170^*$) แต่พบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายถึง หากนักศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวกของการเรียนที่มีคุณภาพดีขึ้น มีแนวโน้มว่านักศึกษาจะมีความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครูสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้นทางหลักสูตรควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา เช่น การสนับสนุนทุนการศึกษา แสวงหาแหล่งทุนทั้งภายในและภายนอกแก่นักศึกษา การสนับสนุนงานพิเศษเพื่อเสริมรายได้ระหว่างเรียนของนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัย เช่น งานผู้ช่วยนักวิจัย งานผู้ช่วยสอน งานจิตอาสาพัฒนาครุดนตรี เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีการปรับปรุงพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่การเรียนของนักศึกษาเพื่อที่จะส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครู เช่น ห้องปฏิบัติการดนตรี ห้องอัดเสียงดนตรี และอุปกรณ์ดนตรี เป็นต้น

อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษามีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล 3 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแบบวัดความยึดมั่นผูกพันของพัฒนาแบบวัดความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบว่าแบบวัดมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นที่ยอมรับ ตลอดจนมีความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างโดยมีผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบวัดอย่างระมัดระวัง โดยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอย่างละเอียด ทั้งยังทำการทบทวนวรรณกรรมและสังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ มีการคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือตามหลักวิชาการโดยแหล่งข้อมูลจะต้องเป็นหนังสือหรือตำราที่มีความน่าเชื่อถือ ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการที่อยู่ในฐานดัชนีวารสารไทย หากเป็นวารสารต่างประเทศผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะบทความที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและเป็นบทความวิชาการที่ปรากฏในฐานข้อมูลดัชนีวารสารนานาชาติที่ได้รับการยอมรับ เช่น

ฐานข้อมูลวารสาร Scopus และ ISI เป็นต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแบบวัดความยึดมั่นผูกพันโดยการศึกษาวิธีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดทางจิตวิทยาการศึกษาหรือเครื่องมือที่ใช้ในการวัดคุณลักษณะทางจิตของมนุษย์ที่มีอายุช่วง 18-30 ปี โดยเครื่องมือที่จะใช้วัดจะต้องเป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยที่เราให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ภายใน ซึ่งข้อคำถามจะสอบถามความรู้สึก อารมณ์ อากัปกริยา ท่าที หรือใช้สถานการณ์รอบตัวที่เกิดขึ้นจริง อีกทั้งต้องออกแบบข้อคำถามที่เราให้ผู้ตอบแสดงถึงวิธีคิด ความเชื่อ หรือการจำลองสถานการณ์ต่าง ๆ ว่าผู้ตอบเมื่อเผชิญสิ่งเร้าต่าง ๆ จะแสดงอากัปกริยาอย่างไร อีกทั้งลักษณะเครื่องมือจะต้องสามารถอธิบายเหตุการณ์และลักษณะภายในของผู้ตอบโดยจะต้องสามารถทำนายหรือคาดการณ์ว่าผู้ตอบมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมอย่างไร มีความรู้สึกรักหรือชอบมากน้อยเพียงใด ซึ่งเครื่องมือที่ดีจะสามารถจำแนกระดับคุณลักษณะทางจิตที่ชัดเจน อย่างหนึ่งที่ดีและได้รับความนิยมคือแบบวัดแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Tayraukham, 2016)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงนำแนวคิดไปใช้ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวัดความยึดมั่นผูกพันที่ใช้ในการวิจัยนี้โดยออกแบบเป็นแบบวัดแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ดำเนินการพัฒนาแบบวัดและตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติ (Psychometric Properties) ตามแนวคิดการพัฒนาที่น่าเชื่อถือและถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยผู้วิจัยดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนคือ ทำการกำหนดสิ่งที่ต้องการวัดอย่างชัดเจน กำหนดขอบเขตเป้าหมายในการวัดและวางโครงสร้างของพฤติกรรมความยึดมั่นผูกพันอย่างเป็นระบบ จนตัวบ่งชี้และนำตัวบ่งชี้ไปสร้างนิยามคำสำคัญที่ชัดเจน นำไปสร้างข้อคำถามเพื่อใช้ในการวัดที่ตรงและสามารถวัดคุณลักษณะและความรู้สึกนึกคิดของผู้ตอบได้อย่างตรงไปตรงมาและใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. ผลการศึกษาระดับความยึดมั่นผูกพันพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาค้นคว้าความรู้สึกรัก ชื่นชอบ หรือมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อการเรียนหรืออาชีพเกิดจากปัจจัย พื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความผูกพันในการเรียนและการปฏิบัติงาน เป็นเพราะเมื่อผู้ที่มีความพร้อมทางด้านปัจจัยพื้นฐาน อาทิ ปัจจัยทางด้านที่พักอาศัย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ค่าใช้จ่าย การสนับสนุนทุนทรัพย์ในการศึกษา การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์หรือการเดินทางไปเรียน จะส่งเสริมความสะดวกสบายทั้งร่างกายและจิตใจให้มีความพร้อมที่จะเรียน อีกทั้งการที่มีสาธารณูปโภคที่ดีในการเรียน เช่น การขนส่งสาธารณะ การอำนวยความสะดวกในการเรียน แหล่งการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์ จะเป็นสิ่งที่สร้างความยึดมั่นผูกพันแก่การเรียนของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสร้างแรงจูงใจและแรงขับเคลื่อนเชิงบวกในการเรียนหรือการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ปัจจัยพื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก ยานพาหนะ อุปกรณ์การเรียนมีความสัมพันธ์กับความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครูสาขาวิชาดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จะเห็นได้ว่าเมื่อมหาวิทยาลัยทำการสนับสนุนอุปกรณ์และครุภัณฑ์ในการปฏิบัติการเรียนรู้วิชาชีพครูดนตรีจะช่วยสร้างความยึดมั่นผูกพันแก่การเรียนวิชาชีพครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pitupumnak (2020) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาดนตรีระดับอุดมศึกษาในภาคเหนือของประเทศไทย พบว่าสิ่งสนับสนุนการศึกษาและในหลักสูตรดนตรี โดยเฉพาะเครื่องดนตรี ห้องซ้อมดนตรี และโน้ตเพลง เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับผลการวิจัยของ Dangsanit (2014) ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างต้นทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก ความพึงพอใจที่ส่งผ่านไปยังความยึดมั่นผูกพัน พบว่าตัวแปรต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกประกอบไปด้วยความสะดวกสบายในการปฏิบัติงาน เครื่องมือและอุปกรณ์การปฏิบัติงาน โอกาสความก้าวหน้า ลักษณะงานที่ทำ ความมั่นใจในศักยภาพของตนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลส่งไปยังความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและครูสังกัดสำนักงานประถมศึกษาภายในจังหวัดกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยของ Srisuan (2014) พบว่าความยึดมั่นผูกพันในการฝึกเรียนส่งผลต่อความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เป็นเพราะหากมีความชื่นชอบในสิ่งที่ศึกษา เช่น มีความชื่นชอบในศาสตร์การสอนเป็นต้นทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกย่อมส่งผลให้เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจและแรงขับที่ดีในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อีกทั้งความยึดมั่นผูกพันจะเป็นสิ่งที่ส่งผลให้เกิดความตระหนักรู้ถึงภาระหนักในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู จึงสอดคล้องกับงานวิจัยฉบับนี้ที่ผลความยึดมั่นผูกพันในการเรียนวิชาชีพครูดนตรี มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางบวกกับความยึดมั่นผูกพันในการให้บริการของนักศึกษา อีกทั้งเมื่อพิจารณาผลการวิจัยฉบับนี้ที่ความยึดมั่นผูกพันในภาพลักษณ์ของครูมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทิศทางบวกกับความยึดมั่นในการเรียนวิชาชีพครูเป็นเพราะเมื่อมีความรัก เห็นคุณค่า และตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะทำให้ผู้นั้นจะรักษาภาพลักษณ์และมีใจรักที่จะเรียนในรายวิชานั้น ๆ หรือมีใจรักในการปฏิบัติงานนั้น ๆ

3. ผลการจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา ประกอบไปด้วย 4 แผน ได้แก่ 1) การกำหนดคุณสมบัตินักศึกษาในการรับเข้าศึกษาในหลักสูตร 2) อัตลักษณ์ ค่านิยม คุณลักษณะเฉพาะอย่างของนักศึกษา 3) กิจกรรมเสริมหลักสูตร 4) แผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะความยึดมั่นผูกพันในการเรียนแต่ละวิชาชีพตลอดจนความยึดมั่นผูกพันในการทำงานต่าง ๆ เป็นปัจจัยหนึ่งที่แสดงถึงความสำเร็จในการเรียนหรือการทำงานได้ในอนาคต ดังนั้นหากนำแบบวัดความยึดมั่นผูกพันไปใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในหลักสูตรหรือเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณารับเข้าศึกษา ซึ่งจะทำให้ได้นักศึกษาที่มีความพร้อมทางด้านจิตวิทยาส่วนบุคคลในการศึกษาของหลักสูตร ตลอดจนได้พัฒนาระบบการรับเข้าและทำให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับผลการวิจัยของ Oonnang (2021) ที่ได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการจัดการเรียนรู้ และเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่าหากมีการวางแผนการเรียนรู้เชิงรุกให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีเนื้อหาสาระและการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องที่สอดคล้องและเหมาะสมกัน จะทำให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้อย่างชัดเจน และเห็นคุณค่าของวิชาชีพครูมากขึ้น

นอกจากนั้นการขับเคลื่อนหลักสูตรยังสอดคล้องกับการวิจัยของ Kojaranjit et al. (2017) ที่ทำการศึกษาประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานกับความยึดมั่นผูกพันในองค์กรของพยาบาลวิชาชีพในสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาสารคาม พบว่าปัจจัยของประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในสถาบันขึ้นอยู่กับเจตคติและความยึดมั่นผูกพันในการปฏิบัติงานรวมถึงทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อวิชาชีพพยาบาล จึงนำไปเป็นส่วนหนึ่งในการทดสอบเพื่อคัดบุคคลเข้าปฏิบัติงานในสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาสารคาม ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงผลการวิจัยฉบับนี้ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์ของวิชาชีพครูกับคุณค่าในวิชาชีพครูหรือกับการเรียนในวิชาชีพครู ดังนั้นจึงควรให้มีการกำหนด อัตลักษณ์ของครุดนตรีที่ชัดเจนและสร้างสรรค์กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังอัตลักษณ์ที่ดีของนักศึกษาในสาขาวิชาดนตรีศึกษา ตลอดจนต้องพิจารณาปัจจัยพื้นฐานของนักศึกษาว่าต้องการความช่วยเหลือทางด้านทุนทรัพย์ และความช่วยเหลือทางด้านวิชาการอย่างไร เพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันที่มีต่อวิชาชีพครูและส่งเสริมประสิทธิภาพในการศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา ให้สามารถผลิตนักศึกษาที่มีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งด้านวิชาการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความสามารถอื่น ๆ ที่สนับสนุนการเป็นครุดนตรีที่ดีในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผู้ที่นำเครื่องมือไปใช้วัดความยึดมั่นผูกพันจะต้องทำการศึกษาหลักการ แนวคิด วิธีการวัดของแบบวัดความยึดมั่นผูกพันให้ดี และทำความเข้าใจในการแปลผลเนื่องจากมีข้อคำถามทั้งเชิงลบและเชิงบวก นอกจากนั้นควรจัดบรรยายภาคที่เอื้อต่อการวัดความยึดมั่นผูกพัน ซึ่งมีการอำนวยความสะดวกในการวัด และมีการเตรียมพร้อมอุปกรณ์เพื่อความเที่ยงตรงของการเก็บข้อมูล โดยไม่ขึ้นกลุ่มตัวอย่างในการทำแบบวัดความยึดมั่นผูกพัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาหลักสตรทางด้านดนตรีศึกษาที่กำลังศึกษาในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เพื่อทำการเปรียบเทียบผลการวัด หรือควรทำการทดสอบขนาดใหญ่เพื่อพัฒนาแบบวัดเป็นแบบวัดมาตรฐาน นอกจากนั้นควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาดนตรี

เอกสารอ้างอิง

- Aiken, L., R. (1991). *Psychological Testing and Assessment*. (7th edition). Boston: Allyn and Bacon.
- Chandra, H., M. (2020). Examining Students' and Teachers' Perceptions of Differentiated Practices, Student Engagement, and Teacher Qualities. *Journal of Advanced Academics*, 31(4), 530–568.
- Chumwijarn, S., Wongwanich, S. & Piromsombat, C. (2016). Development and Validatin of The Research Engagement Measurement Instrument for Doctoral Student in the Faculty of Education : Maximum Likelihood and Bayesian Approaches. *Suandusit Research Journal*, 12(2), 83-107. (In Thai)
- Dangsanit, W. (2014). A Causal Relationship Between Positive Psychological capital and Job Satisfaction with Work Engagement as Mediator. *An Online Journal of Education*, 9(2), 307-319.
- Debora, L., Roorda, S., J., Marjolein Z., Frans J., O. & Helma, M., Y., Koomen | Erin Dowdy. (2017). Affective Teacher–Student Relationships and Students' Engagement and Achievement : A Meta - Analytic Update and Test of the Mediating Role of Engagement, School. *Psychology Review*, 46(3), 239-261.
- Durksen, T.L., Way, J., Bobis, J. et al. (2017). Motivation and engagement in mathematics : a qualitative framework for teacher-student interactions. *Math Education and Research Journal*, 29(2), 163–181.
- Hair, J. S. (2010). *A primer on partial least squares structural equation modeling : (PLS-SEM)*. USA: Sage publications.
- Hulley, S., B., Cummings, S., R., Browner, W., S, Grady, D., & Newman, T., B. (2013). *Designing clinical research : An epidemiologic approach*. (4th ed.). Philadelphia: Lippincott Williams & amp.
- Kanjanawasee, S. (2009). *Classical Test Theory*. (5th edition). Bangkok: Chulalongkorn University Publishing. (In Thai)
- _____. (2013). *Principal of test theory*. Bangkok: Chulalongkorn University Publishing. (In Thai)
- Kerlinger, F., N. (1986). *Foundations of Behavioral Research*. (3rd edition). USA.: Winston Inc.
- Kline, P. (1986). *The handbook of psychological testing*. NY. USA.: Psychology Press.

- Kojaranjit, P., Detkasem, N., Kawethanasin, K. & Chalpakdee, N. (2017). Relationships between Personal Factors Efficacy Human Resource Management of Nursing Department and Organizational of Professional Nurses at Queen Sirikit National Institute. *Journal of The Department of Medical*, 42(2), 40-48.
- Locasale, C., J., Jamil, F., Pianta, R. C., Rudasill, K. M., & DeCoster, J. (2018). Observed Quality and Consistency of Fifth Graders' Teacher-Student Interactions : Associations With Feelings, Engagement, and Performance in School. *SAGE Open*, 2(2), 765-790.
- Ministry of Higher Education Science Research and Innovation. (2020). *Higher Education Development plan*. Bangkok: Karusapalardprow Publishing. (In Thai)
- OECD. (2018). Student engagement at school sense of belonging and participation results from PISA 2015. Paris: OECD.
- Oonnang, K. (2021). Effects of Using Active Learning Management on Learning Achievement, Learning Management Skill and Attitude towards Teaching Profession. *CMU Journal of Education*, 5(2), 15-24. (In Thai)
- Phonpunthin, Y. (2016). The Effect of Empowering Leadership Behavior Self-Efficacy Work Engagement Job Satisfaction on Teacher's Job Performance. *Veridian E-journal Silpakoom University*, 9(1), 311-322. (In Thai)
- Phuhongthong, C. (2017). Relationship Between Psychological Capital and Professional Engagement in Pre-service Student Teachers. *Journal of Education Khon-Kaen University*, 40(1), 49-59. (In Thai)
- Pitupumnak, K. (2020). State of Music Disciplines in Higher Educational Institutions in Northern Thailand. *CMU Journal of Education*, 4(3), 106-119. (In Thai)
- Rosseel, Y. (2012). Lavaan: An R Package for Structural Equation Modeling. *Journal of Statistical Software*, 48(2), 1-36.
- Soper, D. S. (2020). *A-priori Sample Size Calculator for Structural Equation Models*. [Software]. Retrieved from <https://www.danielsoper.com/statcalc>.
- Srisaard, B. (1997). *Principal of Easement in Education*. (5th edition). Bangkok: Suriwisan. (In Thai)
- Srisuan, H. (2014). A Casual Relationship Between The Quality of Professional Teaching Practices and Work Engagement of Pre-Service Teaching with Self-Efficacy as Mediator. *An Online Journal of Education*, 9(2), 335-349. (In Thai)
- Sukmak, P., Yongsorn, J., & Thanosawan, P. (2017). A Explorator Factor Analysis of Engagement in Teaching Profession for Industrial Student of King Mongkut's Technology Institution Group. *Journal of Industrial education*, 11(1), 33-47. (In Thai)
- Tayraukham, S. (2016). The Development of Psychometric scale in Education. *Journal of research for Development Social and Community*, 3(5), 35-48. (In Thai)
- Tuntasawat, W., Supalearkchaisakul, N. & Jongwisan, R. (2016). Factors Affecting Professional learning Activity and Work Engagement Through Spiritual Well-being of Secondary School Teaching in The Learning Area in Bangkok. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University*, 10(1), 179-192. (In Thai)

UNDP. (2019). *Human Development Report 2019*. NY USA: UN Plaza.

Wongkhumsin, T. (2018). Positive Psychological Capital Psychological Well-Being and Professional Engagement of Government Teachers Under The Bangkok Metropolitan Administration School. *Journal of Social Science and Humanity*, 44(2), 211-248. (In Thai)

